

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียน กลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2552) และสำรวจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน โดยเปรียบเทียบกับเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน กลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2553 และไตรมาสที่ 3 ปี 2554 จำนวน 11 บริษัท เพื่อช่วยประกอบการตัดสินใจของนักลงทุนในการนำไปใช้ลงทุนในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษากิจการปฏิบัติทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้นำกลุ่มตัวอย่างบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 11 บริษัท ได้แก่ บริษัท เคซีอี อิเล็คโทรนิคส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท เอลต้า อิเล็คโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) บริษัท เอสวีไอ จำกัด (มหาชน) บริษัท แคลคอปป์ อิเล็คโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) บริษัท ชิงเกิ้ล พอยท์ พาร์ท (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) บริษัท คราโก้ พีซีบี จำกัด (มหาชน) บริษัท ทิมพีริชชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท มูราโด อิเล็คตรอน (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) บริษัท สตาร์ส ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) บริษัท ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน) ผลการศึกษาสามารถสรุปจำแนกเป็นประเด็นได้ดังนี้



5.1.1 เปรียบเทียบเนื้อหาจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2550) และ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2552)

จากการศึกษาพบว่า ประเด็นที่ทำการศึกษาเปรียบเทียบกันนั้น ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2552) ได้มีการเพิ่มคำนิยามและขยายคำนิยามของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน คือ ขยายคำนิยามของบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน โดยให้ครอบคลุมถึง บุคคลหรือกิจการอื่นที่มีอำนาจการควบคุมหรือควบคุมร่วมในอีกกิจการหนึ่ง และเพิ่มคำนิยามของสมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดของบุคคล โดยให้รวมถึงสามี ภรรยาและบุตรของบุคคลที่เกี่ยวข้อง บุตรของสามี ภรรยาของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และบุคคลในอุปการะของบุคคลนั้นหรือของคู่สมรสของบุคคลที่เกี่ยวข้องกันรวมถึงเพิ่มคำนิยามของคำว่า ผู้บริหารสำคัญ โดยให้หมายถึง บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการวางแผน สังการ และควบคุมกิจการต่าง ๆ ของกิจการไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม รวมถึงกรรมการของกิจการไม่ว่า จะทำหน้าที่ในระดับบริหารหรือไม่

5.1.2 ดำรวจสำรวจการปฏิบัติทางการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2552) เรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม ขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดยเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินปี 2553 และไตรมาสที่ 3 ปี 2554 จำนวน 11 บริษัท เพื่อที่จะทราบถึงการปฏิบัติทางการบัญชีในเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน โดยพิจารณาตามประเด็นที่จะศึกษา ดังนี้

1. การเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บริษัทที่มีการเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันครบทุก บริษัทซึ่งการเปิดเผยข้อมูลส่วนใหญ่จะเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือการเปิดเผยถึงลักษณะของการเป็น บริษัทใหญ่โดยระบุการมีอำนาจในการควบคุม และเปิดเผยลักษณะของการเป็นบริษัทย่อยโดยการเปิดเผยรายชื่อและสัดส่วนในการถือหุ้นของบริษัทย่อย เช่นเดียวกับการเปิดเผยลักษณะของการเป็น บริษัทย่อยในเครือเดียวกันและการเปิดเผยลักษณะของการเป็นบริษัทร่วมซึ่งมีการระบุถึง ความสัมพันธ์ และเปิดเผยรายชื่อบริษัทและสัดส่วนในการถือหุ้น การเปิดเผยถึงลักษณะของ ความสัมพันธ์กับบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นใหญ่ ผู้บริหาร กรรมการหรือผู้บริหารคนสำคัญร่วมกันระหว่าง บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ในการมีผู้ถือหุ้นใหญ่และ กรรมการร่วมกัน และการเปิดเผยลักษณะของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยมี การระบุกลุ่มบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน แต่ไม่พบการเปิดเผยลักษณะของการเป็นครอบครัวที่ ใกล้ชิดของกลุ่มบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งหมายความว่ารวมถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ สามี

ภรรยา และบุตร รวมถึงบุคคลในอุปการะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกันดังกล่าว ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

2. การเปิดเผยรายการบัญชีระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บริษัทที่เปิดเผยรายการบัญชีระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันในประเด็นย่อยต่าง ๆ ส่วนใหญ่ยังคงมีจำนวนเท่าเดิม โดยรายการบัญชีที่มีการเปิดเผยมากที่สุดได้แก่ รายการซื้อหรือขายสินค้า โดยส่วนใหญ่จะแสดงรายการบัญชีในลักษณะของยอดรวม เช่นเดียวกับลักษณะการเปิดเผยรายการบัญชีเกี่ยวกับการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรือสินทรัพย์อื่นและการเปิดเผยรายการบัญชีเกี่ยวกับการให้หรือการได้รับบริการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ที่ยังคงแสดงรายการในลักษณะของจำนวนเงินรวมทั้งหมด ไม่ได้แยกแสดงจำนวนเป็นรายบริษัท การเปิดเผยรายการบัญชีเกี่ยวกับการมีสัญญาเช่าระยะยาว ส่วนใหญ่จะเปิดเผยจำนวนเงินและรายละเอียดของการมีสัญญาเช่าระยะยาวระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน การเปิดเผยรายการเกี่ยวกับการค้าประกันหรือการให้หลักประกันระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ส่วนใหญ่มีการเปิดเผยในลักษณะของการแสดงรายละเอียดของการค้าประกันระหว่างกันโดยรวม ไม่ได้แยกแสดงเป็นรายบริษัท มีเพียงบริษัท เคซีอี อีเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้นที่แสดงรายละเอียดของการค้าประกันระหว่างกันโดยระบุเป็นรายบริษัทและระบุชื่อบริษัทที่ค้าประกัน และเป็นผู้ให้การค้าประกัน และรายการบัญชีเกี่ยวกับการให้หรือได้รับข้อมูลจากการวิจัยและพัฒนา การจัดหาเงินทุน และการชำระหนี้สินแทนกัน ยังคงไม่พบว่ามีบริษัทใดที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายการบัญชีดังกล่าว

3. การจำแนกเปิดเผยประเภทและองค์ประกอบของรายการบัญชีระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บริษัททุกบริษัทแสดงการจำแนกรายการบัญชีระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ส่วนใหญ่ จะมีการจำแนกรายการบัญชีเกี่ยวกับยอดคงค้างระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ในลักษณะของการแยกแสดงรายการในแต่ละรายการ เช่น ยอดคงค้างของลูกหนี้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน และยอดคงค้างของเจ้าหนี้ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน การจำแนกรายละเอียดของการค้าประกันระหว่างกัน ส่วนใหญ่มีการระบุถึงการค้าประกันระหว่างกันและแสดงรายละเอียดถึงสาเหตุในการค้าประกันดังกล่าวพร้อมกับระบุเป็นจำนวนเงินในการค้าประกัน การจำแนกค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญที่เป็นรายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ส่วนใหญ่จะมีการคิดค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญของยอดคงค้างระหว่างกันเป็นยอดเงินรวม และการจำแนกรายการ

บัญชีเกี่ยวกับหนี้สูญหรือหนี้สงสัยจะสูญที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายระหว่างงวดที่เป็นรายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ยังคงไม่พบว่าบริษัทใดที่มีการจำแนกรายการระหว่างกันดังกล่าว

4. การเปิดเผยจำนวนค่าตอบแทนแก่ผู้บริหารสำคัญของกิจการ

บริษัททุกบริษัทที่มีการเปิดเผยเกี่ยวกับค่าตอบแทนแก่ผู้บริหารยกเว้นบริษัท มูราได้อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ที่ไม่มีการเปิดเผยเกี่ยวกับจำนวนค่าตอบแทนแก่ผู้บริหารสำคัญของกิจการ โดยส่วนใหญ่จะมีการเปิดเผยเกี่ยวกับผลประโยชน์ระยะสั้น โดยมีการระบุว่าเป็นเงินเดือน ค่าตอบแทน โบนัสให้แก่กรรมการและผู้บริหารของกิจการ ในลักษณะของยอดรวม ลักษณะของการเปิดเผยโครงการผลประโยชน์หลังออกจากงาน ส่วนใหญ่จะมีการเปิดเผยชื่อของโครงการ รายละเอียดของโครงการและจำนวนเงินที่จ่ายสมทบเข้าโครงการ ซึ่งมีลักษณะเป็นยอดเงินรวมทั้งปี ลักษณะของการเปิดเผยเกี่ยวกับผลประโยชน์ระยะยาวอื่น ส่วนใหญ่จะเปิดเผยเกี่ยวกับจำนวนเงินรวมซึ่งระบุเป็นข้อความว่า ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นแต่ไม่ได้แสดงถึงรายละเอียดของผลประโยชน์ดังกล่าว การเปิดเผยเกี่ยวกับผลประโยชน์จากการถูกเลิกจ้างยังไม่พบบริษัทใดที่มีการเปิดเผยเกี่ยวกับข้อมูลผลประโยชน์จากการถูกเลิกจ้าง และการเปิดเผยเกี่ยวกับผลประโยชน์ตอบแทนที่จ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ ยังไม่พบบริษัทใดที่มีการเปิดเผยเกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเนื้อหาตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2550) และมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2552) เรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน พบว่ามีการขยายคำนิยามเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ของการเป็นสมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดของบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน โดยให้ครอบคลุมถึงสามี ภรรยาและบุตรของบุคคลนั้น บุตรของสามี ภรรยาของบุคคลนั้น และบุคคลในอุปการะของบุคคลนั้นหรือของสามี ภรรยาของบุคคลนั้น

จากการศึกษาจากการสำรวจลักษณะการเปิดเผยข้อมูลตามประเด็นหลัก 4 ประเด็นเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาในประเด็นของการเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ประเด็นของการเปิดเผยรายการบัญชีระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน และประเด็นของการจำแนกรายการบัญชีระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน พบว่าบริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วนตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด ซึ่งสอดคล้อง

กับวลัยลักษณ์ ชัยชนะกิจการ (2548) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 47 เรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มการแพทย์ กล่าวไว้โดยสรุปว่า บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลไว้ตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 เรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน แต่แตกต่างกับอรุณี ขสบุตร (2548) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสื่อสาร กล่าวไว้โดยสรุปว่า บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ยกเว้นบริษัท แอ็ดวานซ์อินโฟร์เมชันเทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) เพียงบริษัทเดียวที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

และผลการศึกษาประเด็นของการเปิดเผยจำนวนคำตอบแทนให้แก่ผู้บริหารสำคัญของกิจการ พบว่าบริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยจำนวนคำตอบแทนเกี่ยวกับผลประโยชน์ระยะสั้น โครงการผลประโยชน์ระยะยาว โครงการผลประโยชน์ภายหลังออกจากงาน โครงการผลประโยชน์ที่เกิดจากการถูกเลิกจ้างและผลประโยชน์ที่จ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ มีเพียงบริษัทเดียวที่ไม่มีการเปิดเผย ซึ่งแตกต่างจากวรรณกรรมที่ศึกษา เนื่องจากการศึกษาจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 47 ซึ่งไม่ได้มีการระบุเกี่ยวกับคำตอบแทนแก่ผู้บริหารสำคัญของกิจการ และเป็นประเด็นที่เปิดเผยเพิ่มเติมตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2552) เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

5.3 ข้อค้นพบ

จากผลการศึกษาเนื้อหาตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2550) และมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2552) พบว่ามาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุงใหม่ มีความแตกต่างกันในส่วนของลักษณะการเป็นสมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดของบุคคล ซึ่งให้หมายรวมถึง บุคคลที่เป็นสามี ภรรยาหรือบุตรของบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน บุตรของสามี ภรรยาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน รวมถึงบุคคลในอุปการะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน แต่จากการสำรวจการลักษณะการเปิดเผยข้อมูลของรายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน พบว่า ยังไม่มีบริษัทใดที่มีการเปิดเผยเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดดังกล่าว

จากการสำรวจลักษณะการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่า ลักษณะของการเปิดเผยแต่ละบริษัทจะแตกต่างกันในส่วน of รายละเอียดปลีกย่อย เช่น ในประเด็นของการเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน พบว่าบางบริษัทก็มีการเปิดเผยเฉพาะรายชื่อของบริษัท บางบริษัทก็เปิดเผยรายชื่อบริษัทและระบุสัดส่วนในการถือหุ้น บาง

บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลบริษัทพร้อมกับระบุลักษณะของความสัมพันธ์ บางบริษัทก็เปิดเผยข้อมูลไว้ในหัวข้อ “รายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน” บางบริษัทก็เปิดเผยไว้ในหัวข้อ “ข้อมูลทั่วไปของบริษัท” ซึ่งแต่ละบริษัทก็จะมีลักษณะการเปิดเผยรายละเอียดที่แตกต่างกัน

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาจำกัดเฉพาะกลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ซึ่งมีความก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหมายเหตุประกอบงบการเงิน ภายใต้อำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของรายงานประจำปีของบริษัท แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และประมวลผลตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน เป็นข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนมาก และมีประเด็นย่อยที่ควรเปิดเผยแก่ผู้ใช้งบการเงินในการศึกษาค้นคว้ามากรวมถึงมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2552) มีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 ซึ่งบางบริษัทอาจยังไม่มีปรับปรุงข้อมูลให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีอย่างถูกต้องครบถ้วนเท่าที่ควร และการเปรียบเทียบข้อมูลจากรายงานทางการเงิน ปี 2553 และ ไตรมาสที่ 3 ปี 2554 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบรายงานทางการเงินสำหรับงวดเวลาบัญชีที่แตกต่างกัน ทำให้การเปิดเผยข้อมูลหรือการแสดงรายการอาจมีข้อมูลไม่ครบถ้วน การศึกษาครั้งต่อไป อาจมีการศึกษาเปรียบเทียบจากรายงานทางการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เหมือนกัน และอาจมีการขยายวิธีการศึกษาเพิ่มเติม โดยศึกษาจากรายงานประจำปี หรือเอกสารสำคัญอื่นของบริษัท หรือขยายผลการศึกษาไปยังกลุ่มธุรกิจอื่นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย